

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____ Л.В. Жердецька

“ _____ ” _____ 2020 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»**

за темою:

**«Організація фінансової безпеки в діяльності банків
України»**

Виконала: студентка 4 курсу, групи 7

Центр заочної форми навчання

спеціальності 6030508 «Фінанси та кредит»

ДУББАКА Д.В.

Керівник: к.е.н., доцент

СЕРГЄЄВА О.С.

АНОТАЦІЯ

Дуббака Д.В. «Організація фінансової безпеки в діяльності банків України»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «Фінанси та кредит» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

Завданнями роботи є: узагальнити сучасні теоретичні підходи до визначення економічної сутності та основні складові безпеки банківської діяльності; надати характеристику загроз безпеці банків та усунення ризиків; визначити рівень фінансової безпеки банківської системи України; визначити рівень фінансової безпеки на підставі економічних нормативів діяльності банків; оцінити складові фінансової безпеки банків України; сформувані організаційні аспекти системи безпеки банківської діяльності; визначити основні напрями забезпечення фінансової безпеки банків України.

За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо формування системи фінансової безпеки банку та розрахунку інтегрального показника фінансової безпеки банку.

Одержані результати можуть бути використані для удосконалення системи фінансової безпеки в банках України.

Ключові слова: фінансова безпека, банк, капітальна стійкість, валютна безпека, ресурсна безпека, банківська криза, загрози, банківські ризики.

ANNOTATION

DUBBAKA D,V. “Organizations of financial security in Ukraine”

Qualification work for a bachelor's degree in Finance and Credit – Odesa National Economic University. – Odesa, 2020.

The tasks of the work are: to summarize the modern theoretical approaches to the definition of economic essence and the basic components of security of banking activity; to characterize bank security threats and eliminate risks; determine the level of financial security of the banking system of Ukraine; to determine the level of financial security on the basis of economic standards of banks; evaluate the financial security components of Ukrainian banks; to form the organizational aspects of the banking security system; to determine the main directions of ensuring the financial security of Ukrainian banks. According to the results of the study, the proposals on the formation of the financial security system of the bank and the calculation of the integral index of the financial security of the bank were formulated.

The results obtained can be used to improve the financial security system in Ukrainian banks.

Keywords: financial security, bank, capital stability, currency security, resource security, banking crisis, threats, banking risks.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Економічна сутність та основні складові безпеки банківської діяльності.....	6
1.2. Характеристика загроз безпеці банків та усунення ризиків.....	13
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ	22
2.1. Визначення рівня фінансової безпеки банківської системи України.....	22
2.2. Визначення рівня фінансової безпеки на підставі економічних нормативів діяльності банків.....	26
2.3. Оцінювання складових фінансової безпеки банків України.....	31
Висновки до розділу 2.....	37
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ АСПЕКТІВ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	38
3.1. Формування організаційної системи безпеки банківської діяльності.....	38
3.2. Основні напрями забезпечення фінансової безпеки банків України.....	48
Висновки до розділу 3.....	57
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В період соціально – економічних перетворень завдання забезпечення безпечного, стійкого і стабільного розвитку банківської системи країни набуває особливої значимості, враховуючи, що її функціонування в сучасних умовах ускладнюється появою кризових явищ у різних сферах економіки.

Банківська діяльність завжди пов'язана з ризиком, можливим витоком інформації, наявністю внутрішніх та зовнішніх загроз. Тому питання забезпечення безпеки банків є дуже актуальним. Так як основною причиною поточної глобальної економічної кризи і епіцентром подій є світова фінансова система, то саме її нестабільність, прорахунки і масштаби операцій на світових фінансових ринках призвели до того, що економічна криза охопила всі країни. Банківська ж система є основною складовою фінансової системи, тому питання фінансової безпеки банків виходять сьогодні на перший план.

Особливо актуальним це питання є для банківської системи України, оскільки етапи зростання неминуче ведуть до спадів та пов'язаних з цим кризових явищ. Актуальність теми визначається ще необхідністю рішення концептуальних питань забезпечення безпеки банківської діяльності. Це зумовлене криміногенною ситуацією в державі, активною дією наявних в Україні структур економічної розвідки та міжнародною організованою злочинністю.

Дослідження вітчизняних вчених з питань фінансової безпеки банків знайшли відображення у працях українських та зарубіжних вчених О.І. Барановський, Д.В. Безштанько, Т.М. Болгар, М.І. Зубок, М.І. Зверькова, В.В. Коваленко, О.С. Сергєєвої, І.В. Кудря, Перехрест, Л.Ш. Райзберг, А.О. Старостіна, Л.М. Стрельбицька, О.І. Хитрін, О.Й.Шевцова.

Незважаючи на наявність досліджень, на сьогоднішній день важливі аспекти досліджуваної проблематики не отримали достатнього висвітлення в економічній літературі і потребують подальших наукових досліджень.

Мета і задачі дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних та розроблення практичних рекомендацій щодо організації безпеки банківської діяльності.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати наступні завдання:

- узагальнити сучасні теоретичні підходи до визначення економічної сутності та основні складові безпеки банківської діяльності;
- надати характеристику загроз безпеці банків та усунення ризиків;
- визначити рівень фінансової безпеки банківської системи України;
- визначити рівень фінансової безпеки на підставі економічних нормативів діяльності банків;
- оцінити складові фінансової безпеки банків України;
- сформулювати організаційні аспекти системи безпеки банківської діяльності;
- визначити основні напрями забезпечення фінансової безпеки банків України.

Об'єкт дослідження. Об'єктом кваліфікаційної роботи бакалавра є процес організації безпеки банківської діяльності.

Предметом кваліфікаційної роботи бакалавра є фінансово-економічні відносини, що виникають у процесі організації безпеки банківської діяльності.

Методи дослідження. Під час написання роботи були використані такі методи пізнання: теоретичне узагальнення, порівняння, метод згрупувань, методи аналізу, метод побудови аналітичних таблиць.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження становлять Закони України, офіційні статистичні матеріали Державного служби статистики України, Національного банку України та окремих банківських установ, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня бакалавра за результатами проведеного дослідження, метою якого є – визначення основних організаційних аспектів організації діяльності банківської діяльності, можна зробити наступні висновки.

Визначено, що сучасний банк є головним фінансовим посередником, який забезпечує кредитами підприємницьку діяльність та соціальні потреби населення. Банк, функціонуючи у сфері обміну, активно впливає на всі стадії суспільного відтворення, на стан забезпечення суб'єктів економіки необхідними кредитними ресурсами. Від того наскільки ефективною та безпечною буде діяльність банку залежатиме рівень отримуваного прибутку, рівень задоволеності інтересів клієнтів та економічний розвиток країни. Тому питання безпеки банку є актуальним не лише безпосередньо для банків, ай для інших суб'єктів ринку.

Зроблено висновок про те, що задля забезпечення фінансової стійкості банків її слід розглядати з позиції фінансової безпеки банку. Фінансову безпеку розглянуто як сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини, попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдавати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна та інфраструктури і перешкоджати досягненню банком статутних цілей; стан захищеності фінансових інтересів комерційного банку, його фінансової стійкості, а також середовища, в якому він функціонує. Визначено основну мету, об'єкти, суб'єкти, принципи, функції та завдання фінансової безпеки.

Визначено підсистеми забезпечення фінансової безпеки банків, а саме: фінансове забезпечення, нормативно-правове забезпечення, інформаційно-аналітичне забезпечення, методичне забезпечення, кадрове забезпечення та техніко-технологічне забезпечення.

Проаналізовано загрози фінансової безпеки, які розглянуто як зовнішні загрози, що формуються екзогенними факторами та Внутрішні загрози, що формуються ендогенними факторами.

Встановлено, що загрозу фінансовій безпеці банківській системі України завдає зменшення частки обсягу кредитування банками реального сектору економіки, яка станом на 01.01.2020 склала 26 %, що на 13,7 % менше за аналогічним періодом 2018 року.

Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті становило у 2019 році 83,40 %, що знаходиться в межах норми. Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України, станом на 01.01.2020 становила 49,10 %, та зменшилася у порівнянні з 2018 роком на 4 %. Також усі інші індикатори фінансової безпеки знаходяться в межах рекомендованих значень.

Розрахований показник фінансової безпеки банків України засвідчив, що рівень безпеки в банківському секторі станом на 01.01.2020 підвищився у порівнянні з 2018 р., та склав 46,49 %. У 2017 р. зазначений показник сягнув майже критичного рівня – 20,72 %.

Проведений аналіз рівня фінансової безпеки за виконанням економічних нормативів за методикою НБУ, засвідчив, що банки в цілому їх дотримуються, що свідчить про достатній рівень фінансової безпеки.

Проведено оцінювання рівня фінансової безпеки за рівнем капітало-ресурсної, кредитно-інвестиційної, валютної безпеки та безпечного рівня доходів та витрат. Зроблено висновок про те, що рівнем фінансової безпеки 2019 рік, став переломним для банківської системи України, так як фінансова безпека банків досягла позитивних результатів.

До основних інструментів, які можуть бути використані для аналізу рівня фінансової безпеки, можуть бути віднесені: фінансове планування, фінансовий аналіз, фінансове регулювання, фінансовий контроль, а також банківське регулювання, банківський нагляд і банківський контроль.

Моральні ризики мають істотний вплив на рівень фінансової безпеки банків. Зважаючи на специфіку моральних ризиків, значний рівень скритності і непередбачуваності, банкам необхідно приділяти максимум уваги їх обліку, аналізу та оцінці. Забезпечення безпеки банків в Україні має здійснюватися на двох рівнях: на рівні окремого банку на підставі реалізації заходів банківського менеджменту та на рівні банківської системи на підставі реалізації державних заходів, спрямованих на захищеність інтересів банку (банківської системи у цілому) від внутрішніх та зовнішніх загроз. Серед заходів для середнього рівня фінансової безпеки банків слід назвати: підсилення державного регулювання банківської сфери, вдосконалення методичної бази оцінки рівня фінансової безпеки банку; зміцнення позиції державних банків у реалізації стратегії економічного розвитку країни; наближення діяльності вітчизняних банків до міжнародних стандартів, підвищення ефективності діяльності та фінансової стійкості банків шляхом поліпшення якості корпоративного управління.

Сфера електронної комерції, електронний банкінг, операції з платіжними картками й інші банківські операції нерозривно пов'язані з різними видами шахрайства. Боротьба з шахрайством здійснюється банківськими установами в різній мірі. Впровадження в діяльність банків систем фрод-моніторингу, їх прогресивність та професіоналізм організації залежить від пріоритетів банку залежно від актуальності фрод-моніторингу в системі управління фінансової безпеки.

Сучасні банки характеризуються посиленням інтеграції моделей регулювання і пруденційного нагляду, формуванням оптимального балансу між стабільністю фінансової системи і підтриманням справедливої конкуренції між її учасниками. Ступінь інтеграції зазначених моделей багато в чому зумовлюється рівнем розвитку економіки і фінансової системи, а також ефективністю державного управління. Визначено основні положення макропруденційних регулювання. Стратегія макропруденційних регулювання повинна передбачати досягнення результату впливу суб'єктів фінансового ринку на економіку в цілому з позиції забезпечення стабільного поступового

економічного зростання. Особлива увага в стратегії має бути приділена оцінці якості управління ризиками та модернізації моделі оцінки фінансової стійкості з урахуванням уроків глобальної фінансової кризи. Також слід звернути увагу на те, що стратегія макропруденційних регулювання повинна коректуватися в залежності від характеру економіки і рівня фінансового розвитку країни; облік кількісних обмежень, властивих макропруденційних інструментів і їх відносної ефективності; важливість врахування валютного курсу в підтримці фінансової стабільності; узгодження питання системної уразливості, яка викликана непрозорою діяльністю олігархічного банкінгу, кредитуванням пов'язаних осіб та офшоринг. Новий підхід до розробки рекомендацій для банківського співтовариства з проблем ефективності фінансової безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність: закон України, прийнятий Верховною радою України від 7.12.2000 р. №2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 190 с.
3. Шурпаков В.А. Проблемы методологии анализа банковской безопасности. URL: http://www.fact.ru/www/shurpakov_11.htm.
4. Сороківська З. До питання фінансової безпеки банку в умовах світової економічної кризи. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 8. Ч. 1. С. 404-408.
5. Барановський О.І. Банківська безпека: проблеми виміру. Економіка і прогнозування. 2006. №1. С. 7-26.
6. Зверяков М. І., Коваленко В.В., Сергєєва О.С. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.
7. Розвиток банківської системи України / За ред. д-ра екон. наук. О. І. Барановського. К.: Ін-т екон. та прогнозув., 2008. 584 с.
8. Вареник В. А. Проблеми формування фінансової безпеки в банках України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Випуск 2. С. 1030-1033.
9. Корнієнко Ю. В. Фінансова безпека банків як об'єкт наукового дослідження. *Фінанси, облік і аудит*. 2011. Вип. 17. С. 108-114.
10. Багиров О. М. Роль финансовой безопасности банков в обеспечении безопасности государства. *Международный научный журнал*. URL: <http://www.tis-journal.com/contents/2012/2012/>.
11. Шевченко А. М. Зловживання та махінації на ринку фінансових послуг: методи боротьби, засоби протидії. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 767–771.

12. Ксьондз С. М. Управління фінансовою безпекою банків України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 3. Т. 3. С. 120-124.
13. Сергиенко Е. А., Чуйко А.М., Солдатова Я. Ю. Имитационное моделирование уровня финансовой безопасности коммерческого банка. URL: <https://volsu.ru/forum/forum76/topic471/>.
14. Гайдук В. И., Вороков А. Л., Гайдук Н. В. Финансовая безопасность коммерческих банков: критерии и индикаторы. *Научный журнал КубГАУ*. 2015. №114(10). URL: <http://ej.kubagro.ru/2015/10/pdf/06.pdf>.
15. Коваленко В.В. Філософія безпеки банків в умовах структурних дисбалансів економіки України. *Економічний форум*. 2016. № 1. С. 256-262.
16. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 228 с.
17. Коваленко В.В. Концептуальні основи формування системи безпеки банківської діяльності. *Економічний часопис-XXI*. 2013. №1. С. 56-59.
18. Васильчак С. В., Вінтоняк С.Ф. Організація безпеки банківської діяльності в Україні. *Науковий вісник ЕЛТУ України*. 2011. Вип. 21.18. С. 153 – 157.
19. Штаєр О.М. Напрямки забезпечення та основні складові економічної безпеки банку. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2011. № 2 (11). С. 263-270.
20. Єрмошенко М.М. Економічна та соціальна політика. Економічна безпека України : проблеми та перспективи (Матеріали круглого столу). Основні засади підвищення фінансової безпеки держави. URL: <http://www.niss.gov.ua/book/journal/ekon.htm#b2>.
21. Алавердов А.Р. Организация и управление безопасностью в кредитно-финансовых организациях: учебное пособие. М.: Московский государственный университет экономики, статистики и информатики, 2004. 82 с.

22. Крупка І.М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки. *Бізнес Інформ*. 2012. № 6. С. 168-175.
23. Гребенюк Л.О. Фінансова безпека банків: система розпізнання загроз та усунення ризиків. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2016. Вип. 9. С. 53-64.
24. Глущенко В. В., Глущенко Г.О. Економічна безпека фінансових установ : монографія. Х. : Щедра садиба плюс, 2014. 39 с.
25. Фінансова безпека банківської діяльності : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків» / [уклад. С. М. Побережний, О. Л. Пластун, Т. М. Болгар] ; Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи НБУ України”. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. 412 с.
26. Домінова І. В. Форми електронного банкінгу: еволюція, переваги та недоліки. *Облік і фінанси*. 2016. № 2. С. 104-109.
27. Wojan Daniela & Mutu Simona & Paun Dragos. Electronic Banking – Advantages For Financial Services Delivery. December 2010. Vol. 1(2). P. 672-677.
28. Kapinus L. V., Skryhun N. P. Development of electronic banking technologies in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2014. № 3-4 (1). P. 55-58.
29. Zaleska M. Bankowość. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck, 2013. 20 s.
30. Розпутенко І. В. Економічне зростання в Україні: проблеми і здобутки : метод. вказівки. К. : К.І.С., 2001. – 135 с.
31. Основи державного управління: організаційні структури та фінансовий контроль / [Ж. Ціллер, Г. Гавенс, А. Макгуган та ін.]. К. : Центр адаптації держ. служби до стандартів Європ. Союзу, 2010. 206 с.
32. Бондаренко А.І. Механізм забезпечення фінансової безпеки України при розширенні системи e-banking. *Вісник державного управління*. 2018. Вип. 1 (8). URL: <http://vdu-nuczu.net/ua/8-ukr/72-vipusk-1-8-2018>.
33. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України : методика, затверджена Наказом Міністерства економіки України № 60 від 02.03.2007 р.

- URL:http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=387
38.
- 34.Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) URL: Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579.
- 35.Валовий внутрішній продукт України URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
- 36.Показники фінансової звітності банків України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798.593.
- 37.Огляд фінансових корпорацій. URL:<https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>.
- 38.Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: інструкція, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
- 39.Значення економічних нормативів в цілому по системі URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
- 40.Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Правління Національного банку України від 08.06.2015 № 361. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-16>.
- 41.Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Рішення Правління Національного банку України від 15 грудня 2017 року N 803-рш. URL:<http://document.ua/pro-shvalennja-metodiki-rozrahunku-ekonomichnih-normativiv-r-doc329381.html>.
- 42.Барановський О.І., Барилюк М.Р. Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки комерційного банку. *Scientific Light*. 2017. № 7. 34-45.
- 43.Депозити залучені депозитними корпораціями. URL: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579.

44. Основні показники діяльності банків України URL:
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
45. Побережний С.Н., Дадашев Б.А., Пластун А.Л. Модели и методы обеспечения банковской безопасности: монография. Сумы: ГВУЗ «УАБД НБУ». 2010. 239 с.
46. Квасницька Р.С., Левчук Ю.Л. Характеристики сутності фінансової безпеки банку та підходів до її оцінки. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Universum View 14. Economics and management»* (03 лютого 2019 р., м. Рівне). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД». 2019. С. 30-36.
47. Барановський О. Безпека банківської сфери. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 6. С. 40-47.
48. Вовченко Р.С. Чинники і загрози фінансовій безпеці банківського сектору національної економіки. *Збірник наукових праць «Фінансово-економічна діяльність: проблеми теорії та практики»*. 2013. № 1. С. 75-83.
49. Адаменко С.І. Характеристика та класифікація загроз у банківській системі України. *Стратегічна панорама*. 2004. № 4. С. 48-52.
50. Побережний С. М., Пластун О. Л., Болгар Т. М. Фінансова безпека банківської діяльності: навч. посібн. Сумы: ДВНЗ «УАБС НБУ». 2010. 112 с.
51. Квасницька Р.С. Фінансова безпека банківської діяльності: сутнісний та забезпечувальний аспект. *Фінансовий простір*. 2019. № 3 (35). С. 67-74.
52. Вовк В.Я. Теоретичні засади забезпечення фінансової безпеки банку. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 200-204.
53. Рац О.М. Дослідження особливостей організації фронт-моніторингу в систему управління економічною безпекою банку. *Комунальне господарство міст*. 2016. Вип. 127. С. 33-38.
54. Болгар Т. М. Удосконалення моніторингу банківського кредитного процесу. *Академічний огляд*. 2013. №2(39). С. 36–42.

55. Рац О.М. Дослідження впливу якості кредитного портфелю на ефективність кредитної діяльності банку як складова моніторингу кредитного ризику. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2015. №1/5(21). С. 41–45.
56. Рац О. М. Організаційні засади кредитного моніторингу позичальників в системі управління кредитними ризиками банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 5. С. 117–120.
57. Mannan M. Security and usability: the gap in real-world online banking. *New Security Paradigms and Workshop*. 2008. №4. P. 1-14.
58. Сніщенко Р. Г. Фінансова безпека банку: автореферат дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». Дніпропетровськ, 2011. 20 с.
59. Brar T., Sharma D., Khurmi S. Vulnerabilities in e-banking: A study of various security aspects in e-banking. *International Journal of Computing & Business Research*. 2012. №6. P. 127-132.
60. Про основи національної безпеки України: Закон України №964-IV від 19.06.2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15//>.
61. Шершньова З. Є., Оборська С.В. Стратегічне управління : навч. посіб. К.: КНЕУ, 1999. 384 с.
62. Стратегія розвитку фінансового ринку до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>.
63. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: дис. на здобуття наукового ступеня док. екон. наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Тернопільський національний економічний університет. 2018. 529 с.
64. Про раду з фінансової стабільності: Указ Президента України №170/2015 від 24.03.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/170/2015/>.
65. Барилюк М. Р. Фінансова безпека комерційного банку: економіко-правові засади забезпечення. *Вісник ОНУ*. 2016. Т. 21 Вип. 11 (53). С. 70-78.
66. Барилюк М. Р. Фінансова безпека комерційного банку: правові засади її функціонування. *Національні моделі економічних систем: формування,*

- управління, трансформації. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Херсон, 15-16 жовтня 2015 р). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 132-134.
67. Безштанько Д. В. Інформаційна безпека банку в системі управління операційним ризиком. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2012. № 1 (12). С. 184-189.
68. Implementation of Basel III – Executive Summary Transitional arrangements and the RCAP process. *Financial Stability Institute*. URL: https://www.bis.org/fsi/fsisummaries/imp_basel3.pdf.
69. Seventeenth progress report on adoption of the Basel regulatory framework. *Basel Committee on Banking Supervision*. (October, 2019). URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d478.pdf>.
70. Basel IV – Emerging from the mist. (2018). KPMG. 18 May. Retrieved 20.03.2020 of from <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/05/basel-4-piecing-the-jigsaw-together.pdf>.